

YLIOPISTOKIRJASTOA KEHITTÄMÄSSÄ ERITREASSA – OPPIMISEN PAIKKA OSALLISTUJILLE

Päivi Helminen

Helsingin yliopiston kirjasto osallistui vuosina 2015-2018 Ulkoministeriön rahoittamaan Eritrea Specific HEI ICI -ohjelmaan, jossa suomalaisten ja eritrealaisten korkeakoulu-
jen yhteistyönä kehitettiin opetusta Eritrean korkeakouluissa. Kirjaston koordinoimas-
sa hankkeessa kehitettiin digitaalista kirjastoa ja kirjastoautomaatiota. Hanke tarjosi
monipuolisesti oppimismahdollisuuksia sekä eritrealaisille että suomalaisille osallistujille.

≈ EIT:n pääkirjasto ja
punaisen hiekan hallitse-
maa kampusnäkyä.
Kuva Päivi Helminen

Miksi hanke Eritreassa

Vuonna 2014 Ulkoministeriö rahoitti korkeakouluille hanke-
suunnittelumatkan Eritreaan, koska yhteyksiä Eritreaan oli hyvin vähän ja internetistä ei löytynyt tietoa Eritrean korkeakouluista. Miksi juuri Eritreaan? Eritrea on ollut suljettu maa, josta on lähtenyt paljon nuoria pakolaisiksi Eurooppaan. Hankerahoi-
tus sai alkunsa Pekka Haaviston ollessa kehitysministerinä. Silloin haluttiin vahvistaa Eritrean yhteyksiä Eurooppaan ja parantaa koulutuksen avulla nuorten mahdollisuuksia Eritreassa. Isona muuta maailmaa hyödyttävänä tavoitteena oli Afrikan sarven poliittisen tilanteen vakauttaminen ja pakolaisvirtojen ehkäisy.

Mitä hankkeessa tehtiin

Helsingin yliopiston kirjasto koordinoi Digital library and library automation services -hanketta ja hankekumppani oli Eritrea Institute of Technology (EIT). Hankkeessa oli kolme päätoimintoa: digitaalisen kirjaston kehittä-

minen, KOHA-kirjastojärjestelmän käyttöönotto ja henkilökunnan kouluttaminen. Hankkeen alussa kirjastossa oli vain vanhoja kirjoja, joten hankkeessa keskityttiin perusinfraan pystyttämiseen. Laitehankinnoilla oli iso rooli. Kirjastoon hankittiin tikkutietokoneita, joilla opiskelijat voivat käyttää intranetissa olevia aineistoja. Toistuvien sähkökatkojen varalta hankittiin varavirtajärjestelmä, etteivät laitteet hajoa.

Mitä haasteita kirjaston ja osallistujien näkökulmasta

Hanketta tehdessä huomasimme, että hankehakemusta kirjoittaessa oli ollut vaikea ennakoida, mitä haasteita hankkeen aikana. Internetyhteys on olematon (2 MB koko yliopistolle) ja siksi nettiselaaminen on mahdotonta. Hankkeessa tottui siihen, että jos eritrealaisista kumppaneista ei kuulunut mitään, se johtui siitä, että heillä oli nettiyhteys poikki. Puhelimellakaan ei saanut kiinni, jos puhelimen lataaminen ei onnistunut sähkökatkojen vuoksi.

Kirjastonjohtaja ja tietotekniikka-keskuksen johtaja kävivät useamman kerran koulutusmatkalla Suomessa. Nuoremmat kirjastoammattilaiset eivät saaneet matkustuslupia, vaikka sitä kovasti toivoimme.

Kirjaston puutteelliset kokoelmat ovat edelleen ongelma. Kirjastolla ei ole omaa hankintabudjettia. Kirjaston kokoelmat karttuvat lähinnä lahjoituksina saaduilla kirjoilla.

Eritrealaisten yliopistojen tilanne on niin erilainen kuin Suomessa, että välillä tuntui toivottomalta. Koska hankkeessa keskityttiin perusinfraan pystyttämiseen, välillä turhautti, että ei päästy pidemmälle meneviin kysymyksiin palvelujen kehittämisessä. Koska yhteydenpidossa oli haasteensa, suomalaisten asiantuntijoiden olisi pitänyt viettää enemmän aikaa Eritreassa, mutta toisaalta muut työt odottivat kotimaassa työpaikalla ja kotona.

Mitä hankkeessa opittiin

Hankkeeseen osallistui lukuisa joukko Helsingin yliopiston kirjaston henkilökuntaa. Osa kävi kouluttamassa Eritreassa ja osa auttoi Suomesta käsin. Erityisesti Eritreassa käyneille hanke jäi muistoihin erityisenä työtehtävänä, joka antoi uutta näkökulmaa ja asennetta tuleviin työtehtäviin, vaikka ne voivatkin olla hyvin erilaisia kuin se, mitä Eritreassa teimme. Oli virkistävää miettiä toisen kirjaston kehittämistä ja samalla oli mahdollisuus peilata oman kirjaston toimintaa ja arvioida sitä.

Tähän kollegan kiteytykseen hankkeen annista on helppo yhtyä: ”Kirjastotyön perusjuttujen syvällisempi pohdiskelu. Olen yleensä vähän kärsimätön toimissani, ja haluan että tulosta syntyy. Tässä hankkeessa opin, että on ihan oikeasti olemassa myös näkymätöntä tulosta. ”Herättely” on vaikuttamista.”

Eritrea-ohjelmassa ainutlaatuista oli se, että eri projektit toimivat lämpimässä yhteistyössä ja samalla verkostoiduimme keskenämme. Myös yhteistyö rahoittajan edustajien, CIMO/EDUFI ja UM, kanssa oli tiivistä. He tukivat erityisesti työskentelyssä Eritrean hallituksen ja Eritrean kansallisen korkeakouluhallinnon kanssa. Kirjastossa tehtävä työ sai näkyvyyttä kirjaston ulkopuolella. Konkreettisenä oppina oli kansainvälisten projektien hallinnoinnin taitojen kehittyminen. Kaikkein tärkeimpänä oppina oli kiitollisuuden muistaminen. Meillä on kirjastoissa hyvät työvälineet asiakkaille

« Opiskelijat lukemassa EIT:n kirjastossa hankkeen alussa.
Kuva Päivi Helminen

ja henkilökunnalle: vessoja, luotettava sähköverkko, nopea internet ja paljon tietoaaineistoja. Korkeakoulujen opiskelijoille ja henkilökunnalle on paljon tukea kansainvälistymiseen. En enää sano: ”Meillä ei ole tarpeeksi resursseja.” Eritrea-hankkeessa opin, että tärkein resurssi on halu kehittyä ja oppia.

Miten tästä eteenpäin

Saavutettiin ne suuret tavoitteet, joita hankkeilla tavoiteltiin? Ei vielä, edelleen eritrealaiset nuoret lähtevät maasta. Eritrealaisilla on kuitenkin hankkeiden ansioista paljon enemmän yhteyksiä ulkomaisiin yliopistoihin sekä kokemusta ja osaamista siitä, miten opetusta, kirjastotoimintaa ja opetuksen tietotekniikkaa on järjestetty muissa maissa. Yhteyksien ansiosta on mahdollista hakea rahoitusta uusille hankkeille.

Hankkeen koordinointi on aikamoinen aikasyöppö. Kehitysyhteistyöhankkeissa on erityishaasteena se, että ne ovat suomalaisen kirjaston kehitystoiminnan kannalta sivujuonne, jos kehittyvän maan kirjastossa ollaan hyvin eri vaiheessa toiminnan kehittämisessä. Oma organisaatiokin saattaa mieluummin kannustaa hankkeisiin niiden kansainvälisten kumppaneiden kanssa, joilta olisi opittavaa tieteen ja opetuksen uusimmista trendeistä.

Kehitysyhteistyöhankkeilla on kuitenkin paljon annettavaa puolin ja toisin. Antoi-

sa vaihtoehto olisi hakeutua kumppaniksi oman organisaation suunnitteilla oleviin hankkeisiin. Korkeakouluisa kansainvälisten tai liikkuvuuspalveluiden asiantuntijat osaavat auttaa kumppanien kohtaamisessa. Hankkumppanina kirjastoilla on paljon annettavaa.

Kiitokset Helsingin yliopiston kirjaston ja yliopistopalvelujen henkilökunnalle, joka on osallistunut monin eri tavoin hankkeen töihin.

Lisätietoa:

The Eritrea Specific HEI ICI Programme, Opetushallitus
<http://www.cimo.fi/programmes/eritrea>

Tietoa kirjoittajasta:

PÄIVI HELMINEN
Tietoasiantuntija
Helsingin yliopiston kirjasto
paivi.helminen@helsinki.fi

Opiskelijat lukemassa EIT:n kirjastossa hankkeen lopussa.

Kuva Päivi Helminen

